

Sygn. akt: WZ 10/13

## POSTANOWIENIE

Dnia 4 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

Sędziowie SN: Jan Bogdan Rychlicki

Jerzy Steckiewicz

Protokolant : Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej płka Jarosława Ciepłowskiego,

w sprawie z wniosku R. S. o uznanie za nieważny wyroku b. Sądu Okręgu Wojskowego w W. z dnia 17 grudnia 1987 r., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 4 czerwca 2013 r. zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 8 kwietnia 2013 r., o nieuwzględnieniu wniosku o stwierdzenie nieważności wyroku,

### **p o s t a n a w i a :**

- 1. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa.**

## UZASADNIENIE

W dniu 8 marca 2013 r. wpłynął do Wojskowego Sądu Okręgowego w P. wniosek R. S. o unieważnienie, w oparciu o ustawę z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, wyroku b. Sądu

Okręgu Wojskowego w W. z dnia 17 grudnia 1987 r. Wyrokiem tym wnioskodawca został skazany za przestępstwo z art. 231 ust. 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL, polegające na tym, że „będąc powołany do odbycia służby w formacjach OC na podstawie karty przeznaczenia Nr 099102 wystawionej przez WKU w O., zobowiązującej go do stawienia się w dniu 25.IX.1987 r. w oddziale OC [...], nie zgłosił się do odbycia tej służby w określonym terminie, a w celu trwałego uchylania się od jej pełnienia przebywał w miejscu zamieszkania do dnia 26.XI.1987 r., kiedy to został zatrzymany przez WSW w O.”

W uzasadnieniu swego wniosku R. S. podniósł, iż powodem, dla którego odmówił odbycia służby były jego przekonania religijne, a to przynależność do związku wyznaniowego Świadków Jehowy. Powołał się też na wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 7 lipca 2011 r., który zindywidualizował przez wskazanie, że dotyczy sprawy „WAHAN BAJATJAN przeciw Armenii”.

Postanowieniem z dnia 8 kwietnia 2013 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w P. nie uwzględnił wniosku.

Z postanowieniem tym nie zgodził się wnioskodawca i formułując generalny zarzut „niewyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych, istotnych w sprawie, tj. pominięcia w całości drugiej części wniosku”, wniósł o „zajęcie stanowiska co do unieważnienia wyroku”, mocą którego został skazany. W treści uzasadnienia środka odwoławczego – podobnie zresztą jak we wniosku o stwierdzenie nieważności – wskazał, iż głównym „powodem odmowy pełnienia zasadniczej służby wojskowej w Ludowym Wojsku Polskim nie były pobudki polityczne, czy wrogość do Państwa Polskiego”. Odwołał się nadto do publikowanych w środkach masowego przekazu wypowiedzi polityków, a sprowadzających się do konstatacji, że Polska Rzeczpospolita Ludowa była państwem totalitarnym, a „Ludowe Wojsko Polskie organizacją lub związkiem przestępczym” (cytaty z zażalenia).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Wojskowy Sąd Okręgowy w P., w zaskarżonym postanowieniu zasadnie przyjął, iż odmowa pełnienia służby wojskowej ze względu na przekonania religijne nie mieści się w sferze działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, o której traktuje ustawa z dnia 23 lutego 1991 r. i dlatego też brak jest podstaw do

uznania wyroku skazującego R. S. za nieważny. Sąd pierwszej instancji przekonywająco uzasadnił dlaczego czyn, za który skazany został wnioskodawca nie spełnia kryteriów, o których mowa w art. 1 ust. 1 cyt. ustawy, a więc nie może być utożsamiany z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Analiza stanu faktycznego, przeprowadzona przez Sąd, a związanego z czynem przypisanym R. S. jednoznacznie przeczy twierdzeniu jakoby skazanie miało jakikolwiek związek z działalnością niepodległościową. Takiej działalności bowiem wnioskodawca – co sam przyznaje – w żadnej mierze nie prowadził. Zaprezentowane w postanowieniu Sądu pierwszej instancji oceny i wyprowadzone z nich wnioski zasługują na pełną aprobatę.

Przyznać jedynie należy rację skarżącemu, kiedy zarzuca orzeczeniu Sądu *a quo* nieustosunkowanie się do „drugiej części wniosku”, czyli – jak należy to rozumieć – do argumentacji opartej na orzeczeniu ETPCz w Strasburgu. Rzeczywiście bowiem Sąd ten w swoich rozważaniach nie odniósł się do zawartej w końcowym akapicie wniosku problematyki.

Ów brak odniesienia się do nieprecyzyjnie wskazanego orzeczenia nie miał – w ocenie Sądu Najwyższego – żadnego wpływu na treść zaskarżonego postanowienia. Lektura wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 7 lipca 2011 r. (Bayatyan przeciwko Armenii, skarga nr 23459/03, Lex nr 863807) pozwala jedynie na konstatację, że wydanie wyroku skazującego za odmowę odbycia służby wojskowej, m.in. z powodu przekonań religijnych, narusza art. 9 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności wówczas, gdy prawo Państwa – strony nie umożliwia zastępczych form realizacji tego obowiązku.

Rozstrzygnięcie to nie pozostaje w żadnym związku z rozpoznawaną sprawą, ponieważ nie dotyczy problematyki choćby zbliżonej do regulacji zawartej w ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 ze zm.), jak i nie odnosi się do sytuacji faktycznej wnioskodawcy, który odmówił nie tylko pełnienia służby wojskowej, ale i proponowanej mu służby zastępczej (k. 4, 7, 9, 11, 19, 22 akt sprawy So 387/87 b. Sądu Okręgu Wojskowego w W.).

Z tych więc powodów Sąd Najwyższy utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.